

ระบบบัญชีเพื่อการบริหารจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต

ภาควิชาการบัญชี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2530

ISBN 974-567-314-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

014049

110291908

Provincial Management Accounting System : A Case Study of
Phra Nakhon Si Ayutthaya

Miss Sotana Siriratthamrong

The logo of Chulalongkorn University, featuring a central emblem with a sunburst and a tiered structure, set within a decorative frame.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Accountancy

Department of Accountancy

Graduate School

Chulalongkorn University

1987

ISBN 974-567-314-5

1. ระบบที่ให้ข้อมูลด้านรายจ่ายที่จ่ายจริงของงานและโครงการที่สมบูรณ์ โดยปรับปรุงระบบการตั้งงบประมาณให้ตรงตามแผนงาน งานหรือโครงการ เพราะในปัจจุบันนี้รายจ่ายบางหมวดไม่ถึง เป็นรายจ่ายของแผนงาน งานหรือโครงการอย่างถูกต้อง

2. ระบบที่ให้ข้อมูลด้านต้นทุนที่แท้จริง โดยให้ส่วนราชการส่วนภูมิภาคเป็นผู้จัดทำแทนระบบบัญชีส่วนราชการส่วนภูมิภาคที่ยกเลิกไป โดยเสียค่าใช้จ่ายแยกตามสายงาน แผนงาน งานหรือโครงการ และกิจกรรม

การปรับปรุงระบบบัญชีราชการส่วนภูมิภาคให้เป็นระบบบัญชีจังหวัดและ เสริมด้วยระบบบัญชีต้นทุน จะทำให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและหัวหน้าหน่วยงานในจังหวัดสามารถมีข้อมูลทางการเงินมาประกอบการวางแผน วิเคราะห์ และตัดสินใจอย่างเพียงพอ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

Thesis Title Provincial Management Accounting System : A
Case Study of Phra Nakhon Si Ayutthaya

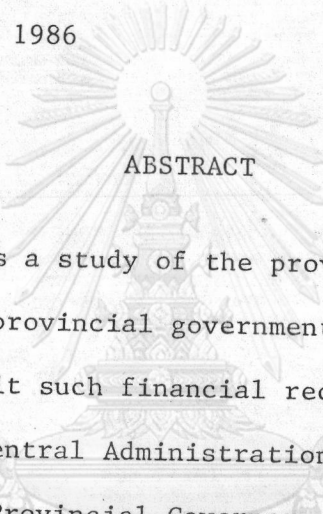
Name Miss Sotana Siriratthamrong

Thesis Advisor Miss Phulnit Piya-anant

Thesis Co-Advisor Assistant Professor Dusadee Sanguanchart

Department Accountancy

Academic 1986

ABSTRACT

This thesis is a study of the provincial accounting system which specifies that provincial government offices record financial transactions and submit such financial records to the respective headquarters in the Central Administration. Under the existing accounting system, a Provincial Governor, who is responsible for administrative work within his province, has no adequate and up-to-date information to assist him in planning, analyzing and making decision. It is proposed, therefore, that the accounting system be amended to become a provincial accounting system, under the direct jurisdiction of the Provincial Governor and with the provincial treasurer who is the recorder of financial transactions. Receipts and payments are proposed to be handled directly by the provincial treasurer, instead of through the respective government offices as under the existing system. Under this proposed system, all accounting work of government offices in the provinces may be

8

abolished, with the exception of a few registers to keep track of budgetary appropriations and advance payments for official purposes. A financial report would now be made by the provincial treasurer and to be submitted to the Provincial Governor, the Ministry of Finance and the chiefs of respective government offices in the provinces.

Besides the proposed amendment to the existing provincial accounting system, it is recommended that the proposed system be extended by a cost accounting system, in order to benefit the process of budgetary requests, monitoring, evaluation, and decision-making. Two levels of such cost accounting system are proposed :

1. One which shows actual payments related to complete programmes, jobs, or projects. This will enable future budgetary requests to be made realistically and truly in line with the actual programmes, jobs, or projects. As is currently the case, certain expenditures are not truly related to the programmes, jobs, or projects.

2. One which shows actual costs. This would be made by the provincial government offices in place of the existing provincial accounting system, now proposed to be abolished. The costs are to be differentiated according to the lined of work, programmes, jobs, project, or activities.

The proposed amendment to the existing provincial accounting system so as to become a true and factual provincial accounting system strengthened by a cost accounting system would enable the

Provincial Governor and chiefs of respective provincial government offices to have financial data which are handy and adequate for planning analyzing and making decision.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงด้วยดี ผู้เขียนได้รับความกรุณาและความช่วยเหลือ
จากผู้มีพระคุณหลายท่าน คือ

อาจารย์พลนิจ ปิยะอนันต์ กรุณารับ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งให้
คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนตรวจ แก้ไข วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มาโดยตลอด

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดุขฎิ สงวนชาติ กรุณารับ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และได้
ตรวจแก้ไขให้คำแนะนำให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

รองศาสตราจารย์วิไล วีระปรีดิ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประวิตร นิลสุวรรณากุล กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาสละ เวลา
อ่านวิทยานิพนธ์ฉบับนี้อย่างละเอียด

บุคคลผู้กล่าวนามมานี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้อย่างสูง

ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณเพ็ญศรี ศรีทัพ คุณอรอนงค์ มณีกาญจน์ คุณสุทธิรัตน์ รัตนไชย
เจ้าหน้าที่กรมบัญชีกลาง และเจ้าหน้าที่ในส่วนราชการต่าง ๆ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ให้
ความช่วยเหลือและความร่วมมือในการเขียนวิทยานิพนธ์จนสำเร็จได้

CHULALONGKORN UNIVERSITY

โสธนา ศิริรัตนธำรง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ณ
รายการตารางประกอบ.....	ท
รายการรูปประกอบ.....	ฑ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
ขอบเขตของการศึกษา.....	2
วิธีการดำเนินการศึกษาและค้นคว้า.....	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
2 โครงสร้างของการบริหารงานคลัง.....	4
วงจรการบริหารงานคลังของแผ่นดิน.....	4
การวางแผน.....	5
การงบประมาณ.....	5
การดำเนินการ.....	6
การตรวจสอบ ประเมินผลและรายงาน.....	9
เงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณกับการบริหาร	
การเงินและบัญชี.....	9
สรุป.....	12

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	ระบบบัญชีคลังจังหวัด	13
	หลักการบัญชี	13
	วัตถุประสงค์	13
	ผังบัญชี	13
	เอกสารประกอบการบันทึกบัญชี	14
	สมุดบัญชี	16
	การบันทึกรายการบัญชีเกี่ยวกับเงินงบประมาณ	20
	การบันทึกรายการบัญชีเกี่ยวกับรายได้แผ่นดิน	21
	การบันทึกรายการบัญชีเกี่ยวกับเงินอุดหนุนราชการ	23
	การบันทึกรายการบัญชีเกี่ยวกับเงินนอกงบประมาณ	24
	การจัดทำรายงาน	28
	การปิดบัญชี	31
	สรุป	31
4	ระบบบัญชีของส่วนราชการในส่วนภูมิภาค	40
	หลักการบัญชี	40
	วัตถุประสงค์	40
	เอกสารประกอบการบันทึกบัญชี	41
	สมุดบัญชี	42
	การบันทึกรายการบัญชีเกี่ยวกับเงินงบประมาณ	45
	การบันทึกรายการบัญชีเกี่ยวกับเงินรายได้แผ่นดิน	50
	การบันทึกรายการบัญชีเกี่ยวกับเงินอุดหนุนราชการ	52
	การบันทึกรายการบัญชีเกี่ยวกับเงินนอกงบประมาณ	53
	การจัดทำงบเดือนและรายงานต่าง ๆ	55
	การปิดบัญชี	58
	สรุป	59

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
5	ระบบบัญชีเพื่อการบริหารจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	60
	การบริหารราชการแผ่นดินในส่วนภูมิภาค.....	60
	การบริหารราชการในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	62
	โครงสร้างของการปรับปรุงระบบบัญชีและขอบเขตการวิจัย... แนวคิดและข้อ เสนอแนะ ในการปรับปรุงระบบบัญชี	66
	เงินงบประมาณ.....	67
	ระบบบัญชีที่ปรับปรุงใหม่.....	69
	รายงานการเงินตามระบบบัญชีที่ปรับปรุงใหม่.....	83
	สรุป.....	88
6	ระบบบัญชีต้นทุนสำหรับจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	98
	วัตถุประสงค์.....	98
	แนวคิด เกี่ยวกับระบบต้นทุนที่ เสนอแนะในภาครัฐบาล.....	99
	ระบบต้นทุนที่ เสนอแนะกับสายงานที่เหมาะสม.....	101
	การจัดระบบที่จะให้ข้อมูลด้านรายจ่ายที่จ่ายจริงตรงตาม แผนงาน งานและโครงการ.....	103
	การจัดระบบการ เก็บข้อมูล เพื่อสามารถที่จะแสดงต้นทุนที่แท้จริง ของงาน โครงการ.....	122
7	บทสรุป.....	146
	การรวมระบบบัญชี.....	146
	การพัฒนาบบบัญชีที่ เป็นอยู่ให้มีระบบต้นทุน.....	147
	บรรณานุกรม.....	150

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.		
พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ		
พ.ศ. 2524		152
ภาคผนวก ข.		
พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ		
พ.ศ. 2525		165
ภาคผนวก ค.		
แบบฟอร์มเอกสารที่ใช้ในระบบบัญชีคลังจังหวัด		177
ภาคผนวก ง.		
แบบฟอร์มเอกสารที่ใช้ในระบบบัญชีส่วนราชการส่วนภูมิภาค		209
ภาคผนวก จ.		
การจำแนกประเภทรายจ่ายตามงบประมาณ,		231
ประวัติผู้เขียน		258

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
5.1	การเปรียบเทียบระบบบัญชี-เกี่ยวกับเงินงบประมาณ.....	75
5.2	การเปรียบเทียบระบบบัญชี-เกี่ยวกับเงินรายได้แผ่นดิน.....	81
6.1	การเปรียบเทียบการดำเนินงานระหว่างระบบบัญชีเดิมกับ ระบบที่ปรับปรุงใหม่.....	102
6.2	รายละเอียดเงินงบประมาณประจำปี 2528 ที่ส่วนราชการ ต่าง ๆ ได้รับ.....	108
6.3	รายละเอียดรายจ่ายตามแผนงาน งานและโครงการ ประจำปี 2528	114
6.4	รายละเอียดรายจ่ายหมวดงบกลางของส่วนราชการต่าง ๆ ประจำปี 2528	121
6.5	งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2528 ของโรงพยาบาล พระนครศรีอยุธยา.....	130
6.6	รายจ่ายตามแผนงาน งานและโครงการ ปี 2528 ของโรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา.....	131

รายการรูปประกอบ

รูปที่		หน้า
2.1	วงจรกิจการบริหารงานคลังของแผ่นดิน.....	4
2.2	โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการกำหนดระเบียบ การควบคุมการรับจ่ายเงินและการบัญชี.....	8
2.3	ระบบการบริหารการเงินของรัฐบาล.....	11
3.1	ขั้นตอนเกี่ยวกับเงินงบประมาณ.....	33
3.2	ขั้นตอนเกี่ยวกับเงินรายได้แผ่นดิน.....	35
3.3	ขั้นตอนเกี่ยวกับเงินตรงราชการ.....	36
3.4	ขั้นตอนเกี่ยวกับเงินนอกงบประมาณ.....	38
5.1	โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างรายการเงินกับ การบัญชี (ปัจจุบัน).....	68
5.2	โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างรายการเงินกับ การบัญชี (ที่จะปรับปรุงใหม่).....	69
5.3	การเปรียบเทียบวงจรกิจการบัญชีเงินงบประมาณระหว่าง ระบบบัญชีปัจจุบันกับระบบบัญชีที่ปรับปรุง.....	70
5.4	แบบฟอร์มทะเบียนคุมเงินยืมราชการ.....	71
5.5	แบบฟอร์มทะเบียนคุมเงินประจำงวดส่วนจังหวัด.....	73
5.6	แบบฟอร์มรายงานสรุปผลการรับจ่ายเงินงบประมาณ.....	90
5.7	แบบฟอร์มรายงานสรุปรายได้แผ่นดิน.....	91
5.8	แบบฟอร์มรายงานสรุปรายจ่ายตามงบประมาณ.....	92
5.9	แบบฟอร์มรายงานสรุปรายจ่ายตามงบประมาณ แยกตาม ลักษณะงาน.....	93

รายการรูปประกอบ

รูปที่		หน้า
5.10	แบบฟอร์มรายงานฐานะเงินประจำงวดส่วนจังหวัด.....	94
5.11	แบบฟอร์มรายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายปีก่อน ปีงบประมาณ พ.ศ.....	95
5.12	แบบฟอร์มรายงานรายได้แผ่นดิน.....	96
5.13	แบบฟอร์มรายงานรายจ่ายตามงบประมาณ.....	97
6.1	โครงสร้างของระบบต้นทุนที่แท้จริง.....	123
6.2	แผนภูมิการแบ่งงานภายในโรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา...	132
6.3	โครงสร้างของระบบการเก็บข้อมูลด้านต้นทุนโรงพยาบาล...	133
6.4	ระบบการเก็บข้อมูลมาสรุปผล.....	134
6.5	แบบฟอร์มบัญชีโอนเงินเดือนข้าราชการและลูกจ้างประจำ.	135
6.6	แบบฟอร์มใบสรุปค่าแรง.....	136
6.7	แบบฟอร์มใบเบิกวัสดุ.....	137
6.8	แบบฟอร์มใบสรุปการใช้วัสดุ.....	138
6.9	แบบฟอร์มใบคำนวณค่าเสื่อมราคาครุภัณฑ์.....	139
6.10	แบบฟอร์มบัตรลงเวลาการใช้งานครุภัณฑ์.....	140
6.11	แบบฟอร์มใบสรุปการใช้ครุภัณฑ์.....	141
6.12	แบบฟอร์มใบสรุปค่าใช้จ่าย.....	142
6.13	แบบฟอร์มกระดาษทำการ.....	143
6.14	แบบฟอร์มรายงานต้นทุนที่แท้จริง.....	144
6.15	แบบฟอร์มรายงานความก้าวหน้าของงานโครงการ.....	145